USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juřičkové a soudců Tomáše Langáška a Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **M. G.**, zastoupený Mgr. Josefem Brožem, advokátem, sídlem Pod Všemi svatými 288/18, Plzeň, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy**, sídlem Kaplanova 2055/4, Praha 4, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalované ze dne 17. 1. 2023, č. j. KRPA-346159-32/ČJ-2022-000022-MIG, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 15. 2. 2023, č. j. 13 A 4/2023-23,

takto:

I. Kasační stížnost žalobce **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Josefu Brožovi, advokátu, **se nepřiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Žalobce, státní příslušník Marockého království, vstoupil dle vlastního tvrzení do schengenského prostoru nelegálně, překonáním plotu v Maďarsku. Jeho cílovou zemí bylo Španělsko, nasedl však do špatného kamionu, na jehož podvozku omylem přicestoval do České republiky. Po zadržení policejní hlídkou mu bylo dne 26. 10. 2022 uloženo správní vyhoštění s odůvodněním, že pobýval na území České republiky bez platného cestovního dokladu a bez platného oprávnění k pobytu [§ 119 odst. 1 písm. b) body 3 a 4 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“)]. Téhož dne žalovaná rozhodla o zajištění žalobce na 90 dnů, neboť existovalo nebezpečí, že bude mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění [§ 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců]. Žalobce do protokolu o výslechu uvedl, že dobrovolně do země původu nevycestuje, chce pracovat ve Španělsku a za tím účelem chce pokračovat v cestě do Španělska.

[2] Žalovaná v záhlaví označeným rozhodnutím prodloužila dobu žalobcova zajištění za účelem realizace správního vyhoštění o 90 dnů (§ 124 odst. 3 zákona o pobytu cizinců). Z odůvodnění rozhodnutí vyplývá, že správní orgány dne 10. 11. 2022 zaslaly na

Velvyslanectví Marockého království dokumenty potřebné pro ověření žalobcovy totožnosti a vystavení náhradního dokladu (žalobce přicestoval bez cestovního pasu). Marocké orgány však v průběhu prvých měsíců zajištění neprovedly ověření totožnosti, ačkoli žalovaná věc telefonicky urgovala v prosinci 2022 a lednu 2023. Žalovaná v rozhodnutí argumentovala, že v roce 2022 se správním orgánům podařilo u osmi osob marocké státní příslušnosti ve spolupráci s tamními orgány ověřit jejich totožnost a u tří osob již realizovat správní vyhoštění (přibližně z celkového počtu jednoho sta osob). Dle žalované proto existuje reálný předpoklad realizace výkonu správního vyhoštění rovněž u žalobce. Překážka vyhoštění měla v blízké době odpadnout, neboť ověřování totožnosti bylo v běhu. S ohledem na skutečnost, že v praxi je doba ověřování totožnosti státních příslušníků Marockého království v individuálních případech různá, nebylo možno stanovit přesnou lhůtu prodloužení zajištění. S ohledem na nutnost vystavit po ověření totožnosti ještě náhradní cestovní doklad, obstarat letenku a vyjednat průvoz přes státy Evropské unie, prodloužila žalovaná délku zajištění o dalších 90 dnů.

[3] Proti rozhodnutí o prodloužení doby zajištění se žalobce bránil žalobou u Městského soudu v Praze, který ji zamítl rozsudkem označeným v záhlaví. Městský soud poukázal na § 125 odst. 2 písm. c) zákona o pobytu cizinců, který umožňuje policii prodlužovat dobu trvání zajištění i nad zákonem stanovenou dobu, pokud v průběhu získávání nezbytných dokladů pro výkon správního vyhoštění dochází i přes řádné úsilí policie ke zpoždění ze strany třetích zemí. K námitce nedostatečnosti odůvodnění délky prodloužení doby zajištění městský soud poznamenal, že žalovaná správně konstatovala, že doba ověření totožnosti cizince se odvíjí mj. od úplnosti jím poskytnutých informací. Žalobce neuvedl kompletní údaje, uvedl toliko jména a věk příbuzných, aniž specifikoval jejich pobyt, místo narození. Dle městského soudu tak bylo namístě zvolit délku zajištění při horní hranici rozmezí 40 až 60 dnů obvyklých pro ověření totožnosti a obstarání cestovního dokladu. Zajištění přepravních dokladů pak trvá přibližně dalších 30 dnů, proto bylo možno celkovou dobu prodloužení zajištění v délce 90 dnů hodnotit jako přiměřenou a odůvodněnou. Městský soud připomněl, že oproti minulým letům došlo ke zlepšení spolupráce s marockými orgány, proto je pravděpodobné, že totožnost žalobce bude ověřena. Městský soud přihlédl k tomu, že se jedná o první prodloužení doby zajištění v situaci, kdy dochází ke zpoždění ze strany třetí země, přičemž české orgány věc řádně urgovaly. Jako dostatečný a správný posoudil městský soud rovněž způsob, jakým se žalovaná vypořádala s nemožností uložit žalobci namísto zajištění zvláštní opatření ve smyslu §123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Žalovaná dle městského soudu vycházela z konkrétních okolností případu, které komplexně posoudila. Žalobce nemá na území České republiky hlášenu žádnou adresu, a tedy se nemá kde zdržovat, nemá majetek, a nemůže tak složit finanční záruku. Rovněž vzhledem k popsanému chování žalobce nelze očekávat, že by dodržoval povinnost hlásit se policii ve stanovené době, neboť jeho úmyslem je odcestovat do Španělska. Městský soud odmítl žalobcův návrh na provedení důkazu záznamem kamerového systému v zařízení pro zajištění cizinců, který měl prokázat jeho zdravotní obtíže (respirační problémy). Městský soud neshledal kamerové záznamy způsobilými k prokázání zdravotního stavu. Vzhledem k tomu, že žalobce dříve při výslechu žádné zdravotní problémy neuváděl a ani ze spisové dokumentace nevyplynulo, že by např. navštívil lékaře v zařízení, považoval soud tuto námitku za účelově uplatněnou.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost. Rozporoval závěr městského soudu, že došlo k výraznému zlepšení spolupráce s orgány Marockého království stran ověřování totožnosti jeho státních příslušníků. Pokud v roce 2022 došlo k ověření totožnosti pouze u osmi osob, vše nasvědčuje tomu, že dojde-li k ověření totožnosti žalobce, stane se tak za dlouhou dobu (při rychlosti ověřování k tomu může dle stěžovatele dojít až za 12 let). Stěžovatel se proto domníval, že správní vyhoštění je v jeho případě fakticky nerealizovatelné, neboť překážku v podobě absence cestovního dokladu nebude možno odstranit ani v době prodlouženého zajištění.

[5] Dále stěžovatel rozporoval závěr městského soudu, že by se vyhýbal součinnosti se správními orgány v případě uložení zvláštních opatření namísto zajištění. V této souvislosti argumentoval, že v České republice nepáchal trestnou ani jinou protiprávní činnost, a tedy není prokázán závěr, že by mařil výkon správního rozhodnutí. Závěrem stěžovatel opětovně poukázal na zdravotní stav a přetrvávající respirační obtíže. Nově zmínil rovněž vyrážku a nespecifikovanou operaci. Navrhl vyžádat zdravotní dokumentaci ze zařízení pro zajištění cizinců, kamerové záznamy a provedení lékařské prohlídky.

[6] Žalovaná práva vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužila.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[7] Podle § 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), Nejvyšší správní soud odmítne pro nepřijatelnost kasační stížnost ve věci, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, jestliže svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[8] Kritéria přijatelnosti kasační stížnosti Nejvyšší správní soud vymezil již v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, která se uplatní též na všechny věci, ve kterých před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS). Kasační stížnost je proto přijatelná v případech, k nimž se judikatura doposud nevyjádřila, v nichž existuje judikatura rozporná (nejednotná), nebo je potřeba učinit judikaturní odklon. Dále je kasační stížnost přijatelná rovněž v případech zásadního pochybení krajského soudu, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele (viz také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2021, č. j. 10 As 154/2021-23, nebo usnesení ze dne 27. 8. 2021, č. j. 9 As 144/2021-31).

[9] Stran přesahu vlastních zájmů z pohledu výše uvedených kritérií stěžovatel v kasační stížnosti nic netvrdil. Uplatněné kasační námitky neobsahují důvody, které by mohly založit přesah vlastních zájmů stěžovatele, natož přesah svým významem podstatný. Nejvyšší správní soud v napadeném rozsudku městského soudu rovněž *prima facie* neshledal žádná pochybení, natož pochybení zásadního rázu, která by mohla mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Námitky uplatněné stěžovatelem řeší níže uvedená dosavadní judikatura Nejvyššího správního soudu, od které se Nejvyšší správní soud neshledal důvod odchýlit ani v nyní posuzované věci.

[10] Odůvodnění rozhodnutí o prodloužení zajištění musí obsahovat především úvahu, jaké kroky směřující k uloženému správnímu vyhoštění správní orgán dosud učinil a z jakého důvodu nebylo dosud možné správní vyhoštění realizovat. Předpokladem prodloužení zajištění je skutečnost, že správní vyhoštění bude alespoň potenciálně možné. Proto musí správní orgán v odůvodnění rozhodnutí uvážit zejména o skutečnostech, které vyšly najevo v průběhu jeho činnosti směřující k vyhoštění cizince a které by mohly zakládat důvodnou obavu, že účelu zajištění nebude možno dosáhnout (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010-150, č. 2524/2012 Sb. NSS).

[11] Prodloužení zajištění není nezákonné pouze z důvodu průtahů při obstarávání náhradních cestovních dokladů, není-li žalovaná při realizaci správního vyhoštění pasivní a bylo-li zdržení při realizaci způsobeno výlučně pasivitou orgánů země původu v kombinaci s tím, že stěžovatel cestoval bez cestovních dokladů (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 3. 2016, č. j. 3 Azs 283/2015-62, či ze dne 27. 4. 2016, č. j. 10 Azs 275/2015-40).

[12] Nejvyšší správní soud již v minulosti odmítl úvahu, že *„pokud je vyhošťování cizinců do určité země původu často neúspěšné, pak by měly české státní orgány na toto vyhošťování zcela rezignovat ve vztahu k dalším cizincům pocházejícím z této země, respektive by měly rezignovat právě na ty kroky, které mají realizaci vyhoštění cizince umožnit a mezi něž patří i zajištění těch cizinců, u nichž je důvodný předpoklad, že by mohli mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění“* (viz rozsudky ze dne 16. 3. 2016, č. j. 3 Azs 283/2015-62, ze dne 5. 2. 2016, č. j. 4 Azs 262/2015-31, nebo ze dne 14. 4. 2016, č. j. 9 Azs 2/2016-71). Nemožnost zajištění a vyhoštění cizince tak není bez dalšího dána dána jen kvůli malé úspěšnosti realizace vyhoštění do určité země a ověřování identity cizích státních příslušníků v konkrétní zemi. Nemožnost cizince zajistit za účelem správního vyhoštění by byla dána až tehdy, pokud by domovský stát cizince s českými správními orgány vůbec nespolupracoval a zcela by odmítal poskytovat součinnost při ověřování totožnosti vlastních občanů a vystavování náhradních cestovních dokladů (viz rozsudek ze dne 12. 3. 2020, č. j. 10 Azs 29/2020-28).

[13] Městský soud ze shora uvedených judikaturních východisek správně vycházel a aplikoval je na daný případ. Správně poukázal na to, že zákonná úprava počítá s možností, že při ověřování totožnosti a vydávání náhradního cestovního dokladu cizincům, kteří mají být vyhoštěni, může dojít k průtahům nezaviněným žalovanou. V takovém případě právní úprava obsažená v § 125 odst. 2 písm. c) ve spojení s § 125 odst. 3 zákona o pobytu cizinců dovoluje zajištění prodloužit až na 365 dní namísto obvyklých maximálních 180 dní.

[14] Z rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 12. 5. 2022, č. j. 22 A 25/2022-21, na který odkazoval stěžovatel, vyplývá, že v roce 2021 se ve spolupráci s marockými orgány podařilo ověřit totožnost pouze u tří osob (z celkového počtu 107 žádostí). Ze spisové dokumentace nyní projednávaného případu ovšem vyplývá, že v roce 2022 úspěšnost vzrostla, totožnost se podařilo ověřit u osmi osob. Závěr městského soudu o zlepšení spolupráce se tedy opírá o relevantní zjištění. Nejvyšší správní soud pouze doplňuje, že stěžovatelem předestřený výpočet, dle kterého bude jeho totožnost ověřena až za 12 let, postrádá logiku, neboť nelze dopředu určit, která konkrétní osoba a kdy přesně bude marockými orgány ztotožněna. Z hlediska prodloužení doby zajištění tak postačovala

skutečnost, že ztotožnění stěžovatele, vydání náhradního cestovního dokladu a následné vyhoštění byly v prodloužené době zajištění potenciálně možné.

[15] Rovněž k otázce možné aplikace některého z mírnějších opatření namísto zajištění cizince existuje ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu. Z ní vyplývá, že v rámci úvahy, zda je možné některé ze zvláštních opatření uložit, je vždy povinností správního orgánu zvážit zejména osobní, majetkové a rodinné poměry cizince, charakter porušení povinností souvisejících s vyhošťovacím řízením, jeho dosavadní chování a respektování veřejnoprávních povinností stanovených Českou republikou nebo jinými státy EU. Volba mírnějších opatření je však vázána na předpoklad, že lze očekávat, že cizinec bude se státními orgány spolupracovat při realizaci konkrétního opatření, a neexistuje důvodná obava, že se bude vyhýbat případnému výkonu správního vyhoštění (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2017, č. j. 5 Azs 20/2016-38, č. 3559/2017 Sb. NSS).

[16] Žalovaná i městský soud učinily úvahu ohledně možnosti uložení zvláštních opatření, a to v souladu s výše nastíněnými východisky. Nejvyšší správní soud v jejich závěrech neshledal žádné pochybení. Argument, že stěžovatel nespáchal trestný čin, nelze posuzovat izolovaně. Stěžovatel nespáchal trestný čin, nicméně se dopustil protiprávní činnosti spočívající v pobytu na území České republiky bez cestovního dokladu a bez oprávnění k pobytu, přicestoval v podvozku kamionu po překročení maďarských hranic schengenského prostoru (po překonání plotu vybudovaného za účelem zamezení nelegální migrace) a do protokolu uvedl, že dobrovolně nevycestuje a chce pokračovat do dalšího státu Evropské unie. Na území České republiky stěžovatel neměl žádné místo pobytu, blízké osoby ani majetek. Za těchto okolností byly obavy žalované a městského soudu, že se stěžovatel bude vyhýbat výkonu správního vyhoštění a nebude se správními orgány spolupracovat, odůvodněné.

[17] Ke stěžovatelem tvrzenému zdravotnímu stavu (respiračních a jiných popsaných obtíží) se dostatečně vyjádřil již městský soud. Ve shodě s jeho závěry považuje i Nejvyšší správní soud kamerové záznamy za nezpůsobilé k prokázání zdravotního stavu stěžovatele. Stěžovatel ani jemu ustanovený zástupce soudu nepředložili žádnou zdravotní dokumentaci ani doklad o tom, že by o její vydání v zařízení požádali. Stěžovatel se omezil toliko na ničím nepodložené tvrzení, že mu dokumentace nebyla vydána. Jak již konstatoval městský soud, zdravotní péče je v zařízení pro zajištění cizinců dostupná, případně je zařízení ve speciálních případech povinno zdravotní péči zajistit u jiného poskytovatele zdravotních služeb. Nejvyšší správní soud tedy ve shodě s městským soudem považuje tuto námitku za účelově uplatněnou a nezpůsobilou zvrátit závěr o zákonnosti prodloužení stěžovatelova zajištění.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] Vzhledem k tomu, že městský soud rozhodl v souladu s ustálenou a jednotnou judikaturou, která poskytuje odpověď na stěžovatelem vznesené kasační námitky, a nepochybil ani při výkladu hmotného či procesního práva, Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[19] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 a 7 ve spojení s § 120 s. ř. s. Ačkoli byla kasační stížnost odmítnuta, což je situace, na kterou obecně pamatuje § 60 odst. 3 s. ř. s., k odmítnutí pro nepřijatelnost dochází na základě zjednodušeného věcného posouzení případu (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS), a proto je na místě rozhodnout o náhradě nákladů řízení podle úspěchu ve věci (viz již citované usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 83/2021-28). Žalobce (stěžovatel) neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšné žalované v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec obvyklé úřední činnosti, náhrada nákladů řízení se jí tudíž nepřiznává.

[20] Stěžovateli byl usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 3. 2023, č. j. 6 Azs 37/2023-14, ustanoven k ochraně jeho práv zástupcem Mgr. Josef Brož, advokát. Podle § 35 odst. 10 část věty prvé za středníkem s. ř. s. platí v takovém případě hotové výdaje a odměnu za zastupování ustanoveného zástupce stát. Vzhledem k tomu, že ustanovený zástupce neučinil v řízení žádný úkon právní služby, odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů se mu nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. srpna 2023

Mgr. Ing. Veronika Juřičková
předsedkyně senátu